

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/54/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119204136
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8119204136.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: K. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. X., XXX XX K., právne zastúpeného: JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692, o vydanie bezdôvodného obohatenia 5.562,82 eura a neprijateľnosť zmluvnej podmienky, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 14Csp/54/2019-70 zo dňa 09.09.2020 takto

rozhodol:

Zrušuje sa rozsudok vo výroku II. a III. a v rozsahu zrušenia sa vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol, cit.:
„I. žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 3.606,46 EUR spolu s 5 % - tným ročným úrokom z omeškania od 09.04.2019 do zaplataenia, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku,
II. v prevyšujúcej časti, ohľadom vydania bezdôvodného obohatenia, žalobu zamietá,
III. priznáva žalobcovi v časti o vydania bezdôvodného obohatenia nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 30 % s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí,
IV. určuje, že zmluvná podmienka k zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo 14.2.2008, uvedená v Obchodných podmienkach, v článku 4. Splácanie úveru, započítanie pohľadávok a zabezpečenie - bod 4.6., v znení: „Platby od Klienta sa voči pohľadávke Banky započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka, (2) úrok z omeškania, (3) úrok z úveru, (4) splátka istiny úveru.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou,
V. v časti o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky priznáva žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.“
1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že žalobca žalobou žiadal, aby súd uložil žalovanému povinnosť vydať mu bezdôvodné obohatenie vo výške 5.562,82 Eur spolu s 5 % - tným ročným úrokom z omeškania od druhého dňa po dni doručenia žaloby žalovanému do zaplataenia, a taktiež určiť neprijateľnú zmluvnú podmienku tak, ako je uvedená vo výrokovej časti rozsudku. V rámci žaloby poukázal na to, že s právnym predchodcom žalovaného, Poštovou bankou a.s., uzatvoril dňa 14.02.2008 zmluvu o úvere, pričom pohľadávka z tejto úverovej zmluvy bola postupovaná cez viacero subjektov až na žalovaného.
1.2. Ďalej uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca riadne splácal úver od marca roku 2008 do októbra roku 2008, avšak v plnej výške uhradil iba 3 splátky a následne úver splácal nepravidelne a v nižších sumách. Zo zmluvy vyplýva, že konečná splatnosť úveru bola dojednaná k 14.02.2013. Z predložených listinných dôkazov vyplýva, že zrážky zo mzdy sa začali žalovanému realizovať v mesiaci apríl roku 2014, čo predstavoval príjem za mesiac marec roku 2014, nakoľko ako

sa vyjadril samotný žalobca, najprv mu boli realizované zrážky z titulu dlhu voči spoločnosti Profi Credit, resp. Pohotovosť a až následne z titulu úveru, ktorý je predmetom tohto konania. Je nepochybné, že z predmetného úveru mal žalobca zaplatiť celkovú sumu 124.494,61 Sk, t.j. sumu 4.132,46 eura a zaplatil sumu 8.218,33 eura.

1.3. Neakceptoval argumentáciu ohľadom určenia výšky, počtu a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, keďže tak, ako to vyplýva z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ C-42/2015, postačuje, pokiaľ sú tieto jednotlivé platby zahrnuté v mesačnej splátke, čo v danom prípade bolo splnené. Rovnako neuznal argumentáciu o absencii priemernej ročnej RPMN, keďže táto skutočne bola prvý krát zverejnená až k 31.03.2008 a zmluva v danom prípade bola uzavretá 14.02.2008. Taktiež neakceptoval argumentáciu o absencii celkových nákladov spotrebiteľa, keďže tieto celkové náklady boli v zmluve uvedené a žalovaný súdu taktiež predložil výpočet RPMN, teda kalkulačku pre výpočet tejto hodnoty, z ktorej vyplýva, že posledná splátka nepredstavuje sumu 2.075 Sk, ale sumu 2.069,52 Sk, čo ako už bolo uvedené predstavuje rozdiel 0,18 eura, čo súd nepovažoval za klamanie spotrebiteľa, resp. uvedenie nesprávnych údajov, keďže právny predchodca žalovaného vychádzal z výpočtu, ktorý si dal realizovať odbornou organizáciou a navyše tento údaj bol v zmluve uvedený a pokiaľ by mal súd založiť na tejto skutočnosti záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, jednalo by sa o absolútne formalistický prístup, preto súd dospel k záveru, že predmetný úver nie je možné považovať za bezúročný a bez poplatkov.

1.4. Nedospel síce k záveru, že úver je bezúročný a bez poplatkov, dospel však k záveru, že suma, ktorú zaplatil žalobca nad výšku 4.132,46 eura predstavuje bezdôvodné obohatenie, keďže sa v danom prípade jedná o plnenie bez právneho dôvodu.

1.5. Vzhľadom na vyššie uvedené preto vyhovel žalobe v časti o zaplatenie sumy 3.606,46 eura, čo predstavuje rozdiel medzi celkovou sumou, ktorú žalobca zaplatil, t.j. 8.218,33 eura - 4.132,46 eura, čo predstavuje sumu, ktorú mal podľa zmluvy zaplatiť, teda istinu, vrátane dohodnutého zmluvného úroku a zároveň súd odpočítal aj sumu 479,41 eura, čo predstavuje sumu, vo vzťahu ku ktorej nie je žalovaný pasívne legitimovaný a navyše v tejto časti je žaloba nedôvodná z dôvodu vznesenej námietky premlčania. Rozdiel teda predstavuje sumu 3.606,46 eura, ktorú súd priznal žalobcovi spolu s príslušným zákonným úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému, t.j. od 09.04.2019 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu, ako nedôvodnú zamietol.

1.6. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku.

2. Proti tomuto rozsudku v časti výroku II. a III. podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie.

2.1. Uviedol, že súd prvej inštancie neprijal ani jeden z dôvodov žaloby, o absencii predpísaných náležitostí zmluvy, čoho dôsledkom by podľa jeho názoru mal byť úver bezúročný a bezpoplatkový.

2.2. Poukázal na skutočnosť, že na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru postačuje absencia aj hoci len jednej zákonom predpísanej náležitosti uvedenej v § 4 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch. Mal za to, že v tejto súvislosti postačuje poukázať, aj len na absenciu rozčlenenia splátky, čo má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru.

2.3. Považoval za mylný názor súdu prvej inštancie, čo sa týka absencie tzv. rozčlenenia splátky (§ 4 ods. 2 písm. i/ ZoSÚ) a jeho odvolávanie sa na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-42/15. Argumentácia súdu prvej inštancie, odvolávajúca sa na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-42/15 nemá pri úverových zmluvách, uzatvorených počas účinnosti zák. č. 258/2001 Z.z., žiadne opodstatnenie, nakoľko rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 sa týka aplikácie zákona č. 129/2010 Z. z., účinného od 01.06.2010, vo svetle Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES.

2.4. Upozornil, že súdnej veci sa však netýka zákon č. 129/2010 Z.z., a ani Smernica Európskeho parlamentu a Rady ES 2008/48, ani rozsudok Európskeho Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15, ani judikatúra k zákonu č. 129/2010 Z.z. V súdnej veci ide o úver podľa zákona č. 258/2001 Z.z., na ktorý sa vzťahuje Smernica Rady 87/102/EHS, ktorá nevyžadovala plnú harmonizáciu. V súdnej veci ide o zmluvu uzatvorenú dňa 14.02.2008.

Z uvedených dôvodov navrhol rozsudok v napadnutých výrokoch zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu žiadal, aby odvolací súd odvolanie žalobcu odmietol, alternatívne, aby napadnutý rozsudok ako vecne správne potvrdil a zaviazal žalobcu na úhradu trov konania.

4. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd, príslušný na rozhodnutie o odvolaní, v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že rozsudok je potrebné v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Je nepochybné, že predmetom skúmania je spotrebiteľská zmluva zo dňa 14.02.2008.

V prvom rade okresný súd má priznať princípu ochrany slabšej zmluvnej strany právnu silu ústavného princípu (Ústavný súd pripomína, že v jeho judikatúre již byla ochrana slabší smluvní strany shledána principem ústavněprávního významu, jímž se orgány veřejné moci mají v aplikační praxi povinnost řídit. Tento princip je obzvláště akcentován v oblasti právních vztahů specifického charakteru, jako jsou spotřebitelské smlouvy, vztahy vyplývající z pracovního, směnečného či nájemního práva, apod. [srov. např. nálezy sp. zn. II. ÚS 2164/10 ze dne 1. 11. 2011 (N 187/63 SbNU 171), usnesení sp. zn. III. ÚS 3436/12 ze dne 19. 3. 2013, dále např. nálezy sp. zn. I. ÚS 3512/11 ze dne 11. 11. 2013, sp. zn. III. ÚS 562/12 ze dne 24. 10. 2013 a sp. zn. II. ÚS 1774/14 ze dne 9. 12. 2014 (N 221/75 SbNU 485)]. Cílem je nahradit formální rovnost smluvních stran rovností materiální. Od vstupu České republiky do Evropské unie se zásada účinné ochrany spotřebitele promítá do českého právního řádu také prostřednictvím evropského práva, v němž jsou jejím právním základem ustanovení Smlouvy o fungování Evropské unie a článek 38 Listiny základních práv Evropské unie, prováděné celou řadou směrnic.

Tento záver Ústavný súd Slovenskej republiky zopakoval i v uznesení zo dňa 17.8.2016 vydanom vo veci I. ÚS 474/2016. K tomuto ešte navyše dodal, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody.

5. Jednou z odvolacích námietok žalobcu bolo, že považoval za mylný názor súdu prvej inštancie pokiaľ sa týka absencie tzv. rozčlenenia splátky (§ 4 ods. 2 písm. i/ zákona č. 258/2001 Z.z.) a jeho odvolávanie sa na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-42/15.

6. Odvolací súd uvádza, že s poukazom na ust. § 4 ods. 2 písm. i) zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (t.j. ku dňu 14.02.2008), zákon vyžadoval rozčlenenie dohodnutej splátky na výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

7. Nesplnenie tejto povinnosti malo za následok, že úver sa v súlade s ust. § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy považoval za bezúročný a bez poplatkov.

8. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere v čl. 22 zaviedla úplnú harmonizáciu svojich ustanovení spočívajúcu v tom, že členské štáty pri implementácii smernice nesmeli zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa od ustanovení smernice odchyľujú.

9. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom.

10. Smernica je mäkkším právnym nástrojom ako nariadenie, pretože umožňuje zladenie požiadavky na jednotu únieového práva s vôľou zachovať rozmanitosť národných úprav. Smernica sa ako právny predpis často používa napr. v oblasti vnútorného trhu, kde existujú podstatné rozdiely medzi úpravami jednotlivých členských štátov, aby sa umožnilo ich postupné zjednotenie. Smernica nemá všeobecnú záväznosť ako nariadenie je adresovaná iba členským štátom a nie všetkým fyzickým osobám. Ustanovenia smernice musia byť transponované do vnútroštátneho právneho poriadku s jednoznačnou záväznou právnou silou v podobe všeobecného záväzného právneho predpisu a s presnosťou a jasnosťou požadovanou na účely splnenia požiadavky právnej istoty. Až kým smernica nie je správne prebratá do vnútroštátneho práva dotknuté subjekty nemajú možnosť poznať rozsah svojich práv. Na tento stav právnej neistoty nemá vplyv ani prípadný rozsudok Súdneho dvora o nesplnení transpozičnej povinnosti členského štátu alebo rozsudok Súdneho dvora, ktorým bol určitým ustanoveniam tejto

smernice priznaný priamy účinok. Až momentom správnej transpozície smernice nastáva právna istota, kedy fyzické a právnické osoby už musia poznať svoje práva vyplývajúce zo smernice a možno od nich požadovať, aby si uplatnili svoje práva.

11. Ustanovenia smernice majú priamy účinok len vtedy, ak sú súčasne splnené nasledujúce podmienky a to, že uplynula transpozičná lehota smernice, smernica nie je správne transponovaná alebo nie je zabezpečená jej úplná účinnosť, ustanovenie smernice zakladajúce právo pre jednotlivca alebo povinnosť pre členský štát musí byť dostatočne jasné, presné a nepodmienené a priama aplikácia nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe, alebo založenie resp. sprísnenie trestnej zodpovednosti tých, ktorí sa dopustia porušenia jej ustanovení.

12. To znamená, že smernica nikdy nemôže mať horizontálny priamy účinok v sporoch medzi súkromnoprávnymi subjektmi. Je logické, že ak si členský štát nespĺnil svoju povinnosť a netransponoval smernicu správne alebo načas, nemôžu dôsledky tohto protiprávneho konania štátu znášať fyzické alebo právnické osoby, a preto im nemôže byť uložená na základe neprebratej, resp. nesprávne prebratej smernice žiadna povinnosť.

13. Pre všetky spotrebiteľské spory, v ktorých sa rieši otázka, či má zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať splátky v členení na splátky istiny, splátky úrokov a splátky poplatkov alebo nie, ako aj otázka, kedy sa považuje spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov, je skutočnosť, že smernica zakotvuje tzv. úplnú harmonizáciu úplne irelevantná, pretože Slovenská republika pri implementácii smernice zo zákona povinnosť tzv. úplnej harmonizácie porušila.

14. To, že Súdny dvor Európskej únie vo veci C-42/2015 potvrdil, že smernica sa má vykladať tak, že členské štáty nesmeli zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice je bezvýznamné, pretože v tomto konkrétnom prípade išlo o vnútroštátne právo nad rámec smernice. Z tohto rozhodnutia teda vyplýva, že Slovenská republika nesprávne transformovala do svojho právneho poriadku smernicu 2008/48, ak vo svojej vnútroštátnej právnej úprave vyžaduje v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

15. Požiadavka smernice k otázke členenia splátok je tak jasná a zreteľná, že zo slovného spojenia smernice „výška, počet a frekvencia splátok spotrebiteľa“ absolútne žiadnym výkladom nie je možné vyvodit' požiadavku, aby zmluva uvádzala splátky v členení na splátky istiny, splátky úrokov a splátky iných poplatkov. Preto Súdny dvor Európskej únie v rozsudku C-42/15 správne rozhodol, že smernica takéto členenie nepožaduje.

16. Požiadavka zákona je však od požiadavky smernice iná. Zákon uvádza, že zmluvy musia obsahovať „výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“. Niet žiadnych pochybností, že slovenský zákon ide nad rámec smernice a celkom jednoznačne požaduje vyjadrenie tak splátok istiny, ako aj splátok úrokov a splátok iných poplatkov.

17. Ak by slovenský zákonodarca chcel vyjadriť to isté, čo požaduje smernica, ktorá navyše obsahuje požiadavku tzv. úplnej harmonizácie, je zrejmé, že by použil takú istú terminológiu ako používa smernica. Avšak slovenský zákonodarca takúto terminológiu nepoužil, ale k termínu „splátky“ pridal slová „istiny, úrokov a iných poplatkov“.

18. K výkladu tohto ustanovenia zákona existuje konštantná judikatúra slovenských súdov potvrdená rozsudkami Najvyššieho súdu SR, desiatkami rozhodnutí krajských súdov a stovkami rozhodnutí okresných súdov SR, v zmysle ktorej sa má toto ustanovenie vykladať tak, že zmluva musí obsahovať vyjadrenie splátok istiny, splátok úrokov a splátok poplatkov, inak sa zmluva o spotrebiteľskom úvere považuje za bezúročnú a bez poplatkov.

Napokon prejednávajúci senát podal Súdnemu dvoru Európskej únie návrh vedený pod sp.zn. C-485/19 a na dôvodoch tam uvedených zotrváva.

19. V súvislosti s ďalšími odvolacími námietkami odvolací súd poukazuje na konštantnú aplikačnú prax odvolacieho súdu napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 3Co/243/2016 z 02.02.2017 podľa ktorého dôvodom, pre ktorý súd prvej inštancie úver považoval za bezúročný a bez poplatkov,

bola skutočnosť, že v zmluve je nesprávne uvedená hodnota priemernej RPMN, a to v neprospech spotrebiteľa. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uzavrel, že nesprávne uvedená priemerná RPMN v neprospech spotrebiteľa môže z hľadiska posudzovania výhodnosti / nevýhodnosti úveru pôsobiť negatívnejšie ako samostatné neuvedenie priemernej RPMN. Odvolací súd sa s týmto názorom stotožňuje a len pre zdôraznenie dodáva: Údaj o priemernej RPMN je informatívny údaj, ktorého úlohou je poskytnúť spotrebiteľovi pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere okamžitú informáciu o tom, či úver, ohľadom ktorého sa chystá uzavrieť úverovú zmluvu, s ohľadom na jeho RPMN (ktorá musí byť súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako jej obligatórna náležitosť podľa § 4 ods. 2 písm. k) ZoSÚ) je v porovnaní s obdobnými úvermi poskytovanými na trhu s úvermi výhodný alebo nie, čo môže mať rozhodujúcu váhu pri rozhodovaní spotrebiteľa o akceptácii podmienok navrhovaných dodávateľom. Dodávateľ musí v zmysle § 4 ods. 2 písm. k) ZoSÚ uvádzať v zmluve o spotrebiteľskom úvere priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 7 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver, pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrtrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrtrok. Predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere bola uzavretá dňa 11.09.2009, pričom podľa údajov zverejnených na stránke www.finance.gov.sk bola priemerná RPMN pri spotrebiteľských úveroch so zabezpečením od 1 do 5 rokov v druhom štvrtroku 2009 vo výške 34,85 % a nie ako v zmluve uviedol žalovaný vo výške 37,93 %. V zmluve teda bola nesprávne uvedená priemerná RPMN v neprospech spotrebiteľa, čo je dôvod, pre ktorý je potrebné predmetný úver považovať za bezúročný a bez poplatkov (§ 4 ods. 3 ZoSÚ). V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že ak zákon o spotrebiteľských úveroch v ust. § 4 ods. 3 sankcionuje neuvedenie priemernej RPMN bez úročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru, nesprávne uvedenie RPMN v neprospech spotrebiteľa môže z hľadiska posudzovania výhodnosti, resp. nevýhodnosti úveru spotrebiteľom pôsobiť dokonca negatívnejšie ako samotné neuvedenie priemernej RPMN. Zmyslom uvádzania priemernej RPMN v zmluvách o spotrebiteľských úveroch je to, aby mohol spotrebiteľ pri uzatváraní zmluvy jednoducho porovnaním RPMN jeho úveru a priemernej RPMN v obdobných úveroch na trhu vyhodnotiť, či predmetný úver je alebo nie je preňho výhodný. Teda ak zmluva obsahuje aj údaj o RPMN a aj údaj o priemernej RPMN, ktorá je v zmluve uvedená v neprospech spotrebiteľa (tzn. ak je uvedená vyššia ako v skutočnosti), spotrebiteľ je pri takomto porovnaní zavádzaný v tom smere, že v dôsledku tohto nesprávneho údaju môže nadobudnúť presvedčenie, že obdobné úvery sú na trhu poskytované v priemere s vyššou RPMN, a teda, že úver, ktorý mu má byť poskytnutý na základe navrhovanej zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je v porovnaní s konkurenciou na trhu výhodnejší ako v skutočnosti. Pri tom ide o konanie o omyle, čím vzniká hrozba ujmy. Preto nesprávne uvedenie priemernej RPMN je vážnym porušením zákona a má vplyv na vznik možných pochybností o rozsahu záväzku. Za nesprávne uvedenie priemernej RPMN treba považovať rovnako stav, keď priemerná RPMN je zavádzajúca a potenciálne ohrozuje spotrebiteľa pri jeho rozhodnutí o záväzku, ktorý je predmetom vadnej koncentrácie. Zákonodarcia preto zakotvil povinnosť uvádzať priemernú RPMN z dôvodu ľahšej orientácie sa spotrebiteľ vzhľadom na neúnosný stav pri drahých až úžerníckych úverových vzťahov. Žalovaný evidentne zavádzal žalobkyňu o priemerných celkových nákladoch na obdobné úverové vzťahy. Vyšším nesprávnym uvedením priemernej RPMN sa môžu spotrebiteľia domáhať, že ich dojednaný úver nie je až tak drahý a je tu preto riziko, že tento údaj ovplyvní ich ekonomické rozhodnutie. Inak povedané môže to mať rozhodujúci vplyv na akceptáciu dodávateľom navrhnutých podmienok úveru. Odvolací súd sa preto stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že nesprávne uvedený údaj priemernej RPMN v zmluve v neprospech spotrebiteľa má za následok, že úver je bezúročný a bez poplatkov.

20. V prejednávanej veci je plne použiteľný rozsudok Súdneho dvora EU z 19. decembra 2019 sp.zn. C-290/19, ktorý reagoval na „Návrh na začatie prejudiciálneho konania - Ochrana spotrebiteľa - Smernica 2008/48/ES - Zmluvy o spotrebiteľskom úvere - Článok 10 ods. 2 - Informácie, ktoré má obsahovať zmluva o úvere - Ročná percentuálna miera nákladov - Neuvedenie presného percentuálneho vyjadrenia tejto miery - Miera uvedená v rozpätí od 21,5 % do 22,4 %“ tak že v bodoch 25 až 35 rozsudku sa okrem iného uvádza :

Na jednej strane tak článok 3 písm. i) smernice 2008/48, ktorý vymedzuje RPMN v tom zmysle, že predstavuje „celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom, vyjadrené ako percento ročne z celkovej výšky úveru“, ukladá povinnosť stanoviť presný percentuálny podiel.

Na druhej strane z článku 19 ods. 1 smernice 2008/48 v spojení s časťou I prílohy I tejto smernice vyplýva, že RPMN sa vypočíta podľa matematického vzorca, ktorý je uvedený v tejto prílohe, a mal by s presnosťou na jedno desatinné miesto odrážať všetky existujúce alebo budúce záväzky dohodnuté medzi veriteľom a spotrebiteľom. Odsek 5 druhý pod odsek tohto článku 19 navyše uvádza, že výpočet RPMN musí byť jednotný. Ako správne poznamenala slovenská vláda vo svojich písomných pripomienkach, dodržanie uvedených požiadaviek môže viesť len k jedinému konkrétnemu výsledku, ktorý je vyjadrený s presnosťou na jedno desatinné miesto.

Tento výklad je okrem toho potvrdený cieľom, ktorý sleduje smernica 2008/48, a funkciou, ktorú plní RPMN v systéme vytvorenom touto smernicou.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že smernica 2008/48 bola prijatá s dvojakým cieľom, a to zabezpečiť všetkým spotrebiteľom v Únii vysokú a rovnocennú úroveň ochrany ich záujmov a uľahčiť vznik riadne fungujúceho vnútorného trhu so spotrebiteľskými úvermi (rozsudok z 5. septembra 2019, Pohotovosť, C-331/18, EU:C:2019:665, bod 41 a citovaná judikatúra). Z odôvodnenia 19 tejto smernice vyplýva, že jej cieľom je najmä zabezpečiť, aby spotrebiteľ dostal pred uzavretím zmluvy o úvere primerané informácie najmä o RPMN v celej Únii, čo mu umožní porovnať tieto miery.

Súdny dvor mal príležitosť zdôrazniť, že pre spotrebiteľa má RPMN zásadný význam ako celkové náklady na úver predložené vo forme sadzby vypočítanej podľa jednotného matematického vzorca. Táto sadzba totiž umožňuje spotrebiteľovi posúdiť z hospodárskeho hľadiska rozsah záväzku, ktorý obsahuje uzavretie zmluvy o úvere (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. apríla 2016, Radlinger a Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, bod 90 a citovanú judikatúru; z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 66 a citovanú judikatúru, ako aj z 20. septembra 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, bod 64).

Z tohto hľadiska informačná povinnosť uvedená v článku 10 ods. 2 smernice 2008/48, podľa ktorej zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza RPMN, prispieva k dosiahnutiu cieľov sledovaných touto smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. septembra 2019, Pohotovosť, C-331/18, EU:C:2019:665, bod 42 citovanú judikatúru), najmä cieľa vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa.

Treba konštatovať, že ak by bolo prípustné upraviť v zmluve o úvere RPMN nie ako jednu konkrétnu hodnotu, ale ako rozpätie uvádzajúce najnižšiu a najvyššiu hodnotu, nebolo by splnené kritérium zrozumiteľnosti a stručnosti stanovené v článku 10 ods. 2 smernice 2008/48. Toto kritérium je pritom podstatné na to, aby mohol spotrebiteľ tak, ako to uvádza odôvodnenie 31 tejto smernice, poznať svoje práva a povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o úvere. Použitie takéhoto rozpätia totiž môže nielen sťažiť posúdenie celkových nákladov úveru, ale tiež môže viesť spotrebiteľa do omylu, pokiaľ ide o skutočný rozsah jeho záväzku.

Treba dodať, že v tejto súvislosti nie je relevantná okolnosť, ktorú uvádza vnútroštátny súd, že v čase, keď veriteľ predložil spotrebiteľovi ponuku na uzavretie zmluvy o úvere, údajne nepoznal niektoré informácie, najmä dátum čerpania úveru alebo dátum uzavretia zmluvy.

Smernica 2008/48 totiž v časti II prílohy I upravuje dodatočné predpoklady určené na uľahčenie výpočtu RPMN v prípade, že nie sú známe určité skutočnosti, alebo ak ich nie je možné určiť z iných dôvodov. Ak teda nie je známy dátum čerpania úveru, veriteľ môže na presný výpočet RPMN uplatniť dodatočné predpoklady upravené najmä v časti II písm. a) až c) prílohy I smernice 2008/48. Rovnako platí, že ak nie je známy dátum uzavretia zmluvy, časť II písm. f) bod ii) prílohy I tejto smernice stanovuje, že sa predpokladá, že dňom prvého čerpania je deň, ktorý vyplýva z najkratšieho intervalu medzi týmto dátumom a dátumom prvej platby, ktorú má spotrebiteľ uskutočniť.

Preto najmä vzhľadom na uvedené predpoklady, ktorých cieľom je uľahčiť jednotný výpočet RPMN, nemožno tvrdiť, že ak sú takéto skutočnosti neznáme, je uvedenie RPMN ako jednej konkrétnej hodnoty nemožné alebo neprimerane ťažké.

21. Súdny dvor EÚ rozsudkom vo veci C-377/14 Ernst Georg Radlinger a Helena Radlingerová proti Finway a.s., v bodoch 83 až 90 uviedol, že je treba pripomenúť, že celková výška úveru v zmysle smernice 2008/48 je v jej článku 3 písm. l) vymedzená ako maximálna výška alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o úvere.

Podľa článku 3 písm. g) tejto smernice celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom sú všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o úvere a ktoré sú veriteľovi známe. Podľa článku 3 písm. i) uvedenej smernice RPMN sú celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom vyjadrené ako ročné percento z celkovej výšky úveru, prípadne vrátane nákladov v súlade s článkom 19 ods. 2 tejto smernice.

Keďže je pojem „celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť“ vymedzený v článku 3 písm. h) smernice 2008/48 ako „súčet celkovej výšky úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom“,

vyplýva z toho, že pojmy „celková výška úveru“ a „celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom“ sa vzájomne vylučujú a celková výška úveru preto nemôže zahrňovať sumy, ktoré vstupujú do celkových nákladov na úver pre spotrebiteľa.

Do celkovej výšky úveru v zmysle článku 3 písm. l) a článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 nemožno zahrnúť nijakú zo súm určených ako odmenu za záväzky dohodnuté z dôvodu predmetného úveru, ako sú administratívne poplatky, úroky, provízie a akékoľvek ďalšie poplatky, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť. Treba zdôrazniť, že neoprávnené zahrnutie súm tvoriacich celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom do celkovej výšky úveru bude nutne viesť k podhodnoteniu RPMN, ktorého výpočet závisí od celkovej výšky úveru.

Článok 19 ods. 1 smernice 2008/48 spresňuje, že RPMN, ktorá sa na ročnom základe rovná aktuálnej hodnote všetkých záväzkov, na ktorých sa dohodli veriteľ a spotrebiteľ, sa vypočíta na základe matematického vzorca uvedeného v prílohe I časti I tejto smernice. Táto smernica pritom stanovuje, že základná rovnica, ktorá stanovuje RPMN, kladie do rovnováhy na ročnom základe celkovú súčasnú hodnotu čerpaných prostriedkov na jednej strane a celkovú súčasnú hodnotu splátok a platieb poplatkov na strane druhej. Výška čerpania úveru v zmysle časti I prílohy I smernice 2008/48 tak zodpovedá celkovej výške úveru v zmysle článku 3 písm. l) tejto smernice.

Vnútroštátny súd musí v danej veci overiť, či jedna alebo viac súm uvedených v bodoch 27 a 28 tohto rozsudku neboli neoprávnené zahrnuté do celkovej výšky úveru v zmysle článku 3 písm. l) smernice 2008/48, keďže táto okolnosť môže mať vplyv na výpočet RPMN a ovplyvniť tak správnosť informácií, ktoré mal veriteľ uviesť podľa článku 10 ods. 2 tejto smernice v predmetnej zmluve o úvere vo veci samej. Ako sa uvádza v odôvodneniach 31 a 43 smernice 2008/48, informácia spotrebiteľa o celkových nákladoch úveru vo forme miery vypočítanej podľa jednotného matematického vzorca má preto podstatný význam. Na jednej strane táto informácia prispieva k transparentnosti trhu v rozsahu, v akom spotrebiteľovi umožňuje porovnať ponuky úverov. Na druhej strane mu umožňuje posúdiť rozsah jeho záväzku (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. marca 2004, Cofinoga, C-264/02, EU:C:2004:127, bod 26, a uznesenie zo 16. novembra 2010, Pohotovosť, C-76/10, EU:C:2010:685, bod 70).

22. Vzhľadom na vysokú mieru ochrany práv spotrebiteľov možno uzavrieť, že nesprávne uvedená miera RPMN podľa zákona č.258/2001 Z.z. sa má vykladať v súlade so zásadou ekvivalencie a efektivity (tzv. zásada praktickej uplatniteľnosti) a to tak, ako keby RPMN uvedená ani nebola, a preto úver bez ďalšieho je nutné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Uvedené platí aj pre prípad, že rozdiel medzi správnou RPMN a nesprávnou RPMN v neprospech spotrebiteľa je bagatelný (s nepresnosťou nad 1 desatinné miesto).

23. Z týchto dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že nesprávnym postupom súdu prvej inštancie došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

25. Úlohou súdu prvej inštancie bude vo vyššie naznačených intenciách opätovne rozhodnúť o nároku žalobcu uplatnenom v predmetnom konaní. Súd prvej inštancie svoje závery odôvodní v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 234 ods. 2 CSP tak, aby jeho rozhodnutie bolo presvedčivé.

26. Prvoinštančný súd, ktorý je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).